

Docentenhandleiding

2019/2020

De Jonge Jury Leestips 2020

Stief van Marion Pauw

De executie van Daniëlle Bakhuis

Room Service van Maren Stoffels

Wanhoop van Eva Burgers

Mijn held de huurmoordenaar van Coen de Kort

Door jou ben ik mij van Hinke Abbema

Schoolfeest van Simone Kortsmid

De geur van groen van Pamela Sharon

Het geheim van de goudenregen van Chris Houtman

IJzerkop van Jean-Claude van Rijckeghem

Match van Buddy Tegenbosch

Auteur lesmateriaal

Paulien Sigmans

Inhoudsopgave

Opzet Jonge Jury	blz. 3
Handleiding	blz. 5
Startles	blz. 8
Theoretische vragen	blz. 10
Uitwisseling	blz. 12
Stemmen	blz. 12

Opzet Jonge Jury

Het lesmateriaal van de Jonge Jury is flexibel in te zetten: de docent is vrij om te kiezen welke modules hij/zij inzet en dus ook welke route hij/zij bewandelt. Elk kader staat voor een module.

Handleiding

Startles

[11 video's Leestips Jonge Jury Boekgenootschap](#)

Bij elk boek is een **(voor)leesfragment** geselecteerd

Deze fragmenten zitten in het leerlingenboekje

Theoretische vragen

die bij elk boek of fragment gemaakt kunnen worden

Bij elk boek worden twee **belevingsopdrachten** gegeven.

Deze opdrachten zitten in het leerlingenboekje.

Voor het maken van deze opdrachten moet het hele boek zijn gelezen. Voor elk onderwijsniveau is er keuze uit ten minste twee verschillende boeken.

De leerling (of de docent) kan ook één opdracht kiezen.

Elke opdracht levert een product op.

Dit product kan in het fictiedossier. Er is hier sprake van natuurlijke differentiatie.

<u>boek 1</u>	<u>boek 2</u>	<u>boek 3</u>	<u>boek 4</u>	<u>boek 5</u>	<u>boek 6</u>	<u>boek 7</u>	<u>boek 8</u>	<u>boek 9</u>	<u>boek 10</u>	<u>boek 11</u>
vmbo b/k/t	vmbo b/k/t/ havo	vmbo t/ havo	vmbo t/ havo	vmbo t/ havo	havo/ vwo	havo/ vwo	havo/ vwo	vwo (ath./ gymn.)	vwo (ath./ gymn.)	vwo (ath./ gymn.)

Uitwisseling

d.m.v. een markt

Stemmen

via de online stemmodule op jongejury.nl, via de stemansichten,
of het downloadbare stemformulier

Handleiding

Doel

Het doel van de Jonge Jury is jongeren uit klas 1 t/m 3 van het voortgezet onderwijs te stimuleren om fictie, non-fictie en poëzie te lezen en actief een mening te laten vormen over de gelezen boeken.

Hoe werkt het?

De Jonge Jury werkt met modules. Hierdoor kan de docent zelf kiezen wat hij/zij wil doen. Zo kan na de startles meteen het hele boek worden gelezen en de belevingsopdrachten worden gemaakt, of wordt juist alleen een fragment gelezen en worden de theoretische vragen behandeld.

→ Handleiding: Hierin staat de uitleg over de opzet van de Jonge Jury. Tevens dient deze handleiding als verantwoording met verwijzingen naar achtergrondliteratuur.

→ Startles: Een eerste les waarbij de elf Leestips door de leden van het Jonge Jury Boekgenootschap geïntroduceerd worden.

→ Theoretische vragen: Deze vragen kunnen bij alle boeken en fragmenten ingezet worden. De leerling kiest uit twaalf vragen vijf vragen die hij/zij zelf graag wil beantwoorden en twee vragen waarvan hij/zij denkt dat de docent deze graag beantwoord ziet.

→ Belevingsopdrachten: De leerling kiest uit drie belevingsopdrachten er minimaal één. De docent beslist of de opdrachten individueel, in tweetallen of in groepjes gemaakt worden. Bij een enkele opdracht staat de groepsgrootte expliciet vermeld. Bij deze opdrachten dient het hele boek gelezen te zijn. De belevingsopdrachten gaan uit van natuurlijke differentiatie. De opdrachten zijn verschillend in moeilijkheidsgraad en gaan uit van verschillende leesstijlen. De opdrachten kunnen opgenomen worden in het fictiedossier.

Leestips

Er zijn tien Leestips gekozen door het Jonge Jury Boekgenootschap. Er is ook een wildcard uitgereikt. De Jonge Jury richt zich op deze elf Leestips en de belevingsopdrachten zijn hierop toegespitst. Daarnaast mogen leerlingen alle titels uit de groslijst lezen en hierop stemmen.

Luisterboeken

Veel boeken die je kunt lezen voor de Jonge Jury zijn ook beschikbaar als luisterboek via www.superboek.nl. De boeken zijn direct te streamen op de computer of via een app op je telefoon. Handig voor leerlingen met dyslexie of die moeite hebben met lezen.

Geen antwoordmodellen

Bij dit lespakket zijn geen antwoordmodellen beschikbaar. Hiervoor is gekozen, omdat er bij vragen en opdrachten enkel een antwoordmodel gemaakt kan worden als er maar één antwoord juist is. Bij veel opdrachten in dit lespakket is dit niet het geval. Daarnaast wordt leerlingen vaak gevraagd om

hun antwoord met voorbeelden of een argumentatie te onderbouwen. Ook dan is er geen sprake van één juist antwoord, maar van meerdere mogelijkheden.

De vragen in dit lespakket zijn erop gericht om de leerling te laten nadenken over de tekst, om te reflecteren op het verhaal en vervolgens een antwoord op de vragen te formuleren. Het is hierbij goed mogelijk dat leerlingen verschillende antwoorden geven die allemaal juist zijn, mits goed onderbouwd.

Beoordeling

Wij adviseren bij de beoordeling te kijken naar de argumentatie, de voorbeelden en de inzichten die de leerlingen hebben verworven tijdens het beantwoorden van deze vragen. De opdrachten kunnen het best beoordeeld worden met een onvoldoende, voldoende of goed. Is er helemaal niet voldaan aan de opdracht? Dan krijgt de leerling een onvoldoende. Deze leerling zal zijn opdracht moeten verbeteren. Als de leerling zich volledig heeft ingezet om de vraag te beantwoorden, krijgt hij/zij een voldoende en als de leerling hierbij ook het beoogde niveau bereikt, een goed.

Het geven van cijfers werkt demotiverend, omdat minder goede lezers dan, ondanks hun volledige inzet, vaak minder goede cijfers halen.

Deze visie op beoordelen wordt ook door *Lezen voor de Lijst* gehanteerd.

Afronding

Als afsluitende opdracht kan er een boekenmarkt gehouden worden, waar (groepjes) leerlingen hun boek presenteren. Deze presentatie dient als extra motivatie om meer te gaan lezen. Uit onderzoek is gebleken dat deze motivatie het sterkste is als leerlingen elkaar adviseren, peer-to-peer. Als leerlingen een van de (of meerdere) Leestips of boek(en) uit de groslijst hebben gelezen, kunnen zij hun stem uitbrengen. Door te stemmen wordt het eigenaarschap van de leerling vergroot.

Verantwoording

- De Jonge Jury is *flexibel* in te zetten. De modules zorgen ervoor dat de docent kan kiezen op welke manier hij/zij mee wil doen.
- De Jonge Jury sluit aan bij kerndoel 9:
  - De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.
- De Jonge Jury draagt bij aan het verkrijgen van de volgende vaardigheden, die horen bij de referentieniveaus uit het referentiekader taal:
  - De leerling kan structurelementen zoals wisseling van tijd en plaats herkennen.
  - De leerling kan meeleven met een personage en kan het denken, voelen en handelen van personages beschrijven.
  - De leerling is in staat om verhaalfragmenten samen te vatten en te gebruiken in de opdrachten.
  - De leerling herkent verschillende emoties uit de tekst.

- Door te praten over lezen en belevingsopdrachten te maken, leren leerlingen hun *ervaringen te formuleren*, volgens Aidan Chambers. Het denken en praten over teksten na vrije leestijd is een uitstekende manier om kinderen te leren hun mening te uiten en hun beleving en interpretatie van een verhaal te delen met anderen. Een gesprek leidt tot verbreding van achtergrondkennis en verfijning van de waardering en beleving van de tekst. Een medeleerling kan op basis van eenzelfde tekst tot een ander inzicht komen. Het delen van deze meningen en interpretaties stimuleert tot het verruimen van de eigen denkwijze en maakt dat je elkaar kunt enthousiasmeren voor het (her)lezen van een verhaal. Chambers' ideeën over het lezen van kinderen berusten op zijn jarenlange ervaring in vrijwel alle takken van onderwijs. Meer dan tien jaar spraken hij en zijn collega's met kinderen over boeken en lezen en bestudeerden zij de receptietheorieën. Hun inzicht in het lezen door kinderen en in de mogelijkheden dat lezen te stimuleren en te verdiepen is, is vastgelegd in *De Leesomgeving* en *Vertel eens*. Deze twee populaire boeken van Aidan Chambers zijn samengevoegd en herzien in *Leespraat* (2012).
- Stichting Lezen (2017). *'Zo fijn dat het niet fout kan zijn.'* *De invloed van (re)creatief schrijven op lezen*. Amsterdam: Stichting Lezen. Met dit onderzoek in gedachten zijn de belevingsopdrachten geschreven. Hieruit blijkt onder andere dat (creatief) schrijven leesbevorderend werkt. Verder geeft dit rapport inzicht in een goed begeleid (creatief) schrijfproces en de effecten hiervan.
- Van lezen word je *slimmer*. Geletterdheid is belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling en carrièrekansen, maar ook voor een goede gezondheid. Goede lezers kunnen zichzelf beter informeren over hun gezondheid. Daarnaast hebben mensen die vaker lezen een grotere algemene ontwikkeling, zijn ze slimmer en draagt het lezen van fictie bij aan de ontwikkeling van empathische en sociale vermogens.
Bron: *'Opbrengsten'* op Leesmonitor.nu
- De Jonge Jury gebruikt de *literaire competenties* van Theo Witte (*Lezen voor de Lijst*) als uitgangspunt bij de belevingsopdrachten (verkenkend/ontdekkend lezen, herkenkend lezen, reflecterend lezen en interpreterend lezen).

www.jongejury.nl

Houd deze site goed in de gaten voor de filmpjes voor de startles, aanvullende tips, de groslijst, het laatste nieuws, informatie over de Dag van de Jonge Jury en om te stemmen!

Startles

Doel

Deze les is een introductie voor leerlingen én docenten op de Jonge Jury en alle elf Leestips.

De elf Leestips worden geïntroduceerd door de leden van het Jonge Jury Boekgenootschap. Daarnaast zijn er drie boeken genomineerd voor de Jonge Jury Debuutprijs 2020.

Zie: <https://jongejury.nl/lezen/leestips>

De elf Leestips zijn:

Stief van Marion Pauw

De executie van Daniëlle Bakhuis

Room Service van Maren Stoffels

Wanhoop van Eva Burgers

Mijn held de huurmoordenaar van Coen de Kort

Door jou ben ik mij van Hinke Abbema

Schoolfeest van Simone Kortsmid

De geur van groen van Pamela Sharon

Het geheim van de goudenregen van Chris Houtman

IJzerkop van Jean-Claude van Rijckeghem

Match van Buddy Tegenbosch

De drie genomineerde debuten zijn:

Dit is hoe het ging van Astrid Boonstoppel

Grondvuur van Mirjam Gielen

Upgrade van Lara Reims

Startlestip 1

De docent laat de Leestip-filmpjes klassikaal zien. Dat kunnen alle filmpjes zijn voor een brede keuze of een selectie daarvan. Aan de hand van de bekeken filmpjes kiest elke leerling een boek dat hij/zij wil lezen. Verwijs voor meer keuze ook naar de groslijst van de Jonge Jury, te vinden op <https://jongejury.nl/lezen/leestips>. Het Jonge Juryrapport voor bij deze groslijst kun je vinden op <http://bit.ly/rapportJJ20>. Leerlingen kunnen dit rapport na het lezen zelf invullen.

Startlestip 2

De docent laat de Leestip-filmpjes klassikaal zien. Dat kunnen alle filmpjes zijn voor een brede keuze of een selectie daarvan. Aan de hand van de bekeken filmpjes kiest elke leerling een boek dat hij/zij wil lezen. De leerlingen die hetzelfde boek willen lezen, vormen een groepje. Zij praten in hun groepje over hun beweegredenen waarom zij dit boek willen gaan lezen. Ook spreken zij hun verwachtingen over het aansluiten bij hun eigen belevingswereld uit. Wat denken ze te gaan lezen? Welke wending zal het verhaal nemen? Hebben zij wel eens eerder over dit onderwerp gehoord of misschien zelf zoiets meegemaakt? Het groepje kan nogmaals het filmpje over hun boek bekijken.

Startlestip 3

De docent haalt alle elf Leestips in de klas. Dit kan door deze boeken uit de schoolmediatheek of de plaatselijke bibliotheek te halen. Bibliotheken ondersteunen scholen graag. Er zijn speciale medewerkers educatie om hierbij te ondersteunen. De leerlingen kunnen de omslagen van de Leestips bekijken, de flapteksten lezen, fragmenten lezen of voorgelezen krijgen. Daarna kiest elke leerling een boek dat hij/zij wil lezen. De leerlingen die hetzelfde boek willen lezen, vormen een groepje. Zij bekijken het filmpje van het Jonge Jury Boekgenootschap dat bij hun boek hoort. Gezamenlijk gaan zij online op zoek naar recensies en trailers. De leerlingen praten in hun groepje over hun beweegredenen waarom zij dit boek willen gaan lezen en over hun verwachtingen.

Theoretische vragen

Deze opdracht kan gemaakt worden bij alle Leestips.

Voor het maken van deze opdracht is het hele boek óf een fragment uit dit boek gelezen.

Opdracht:

- 1a. Welke twee vragen zou jouw docent absoluut beantwoord willen zien?
- 1b. Beantwoord deze twee vragen. Geef bij elke vraag een voorbeeld uit het boek.
- 1c. Leg uit waarom je denkt dat jouw docent deze vragen belangrijk vindt.

- 2a. Kies uit de overgebleven vragen vijf vragen.
- 2b. Beantwoord deze vijf vragen. Geef bij elke vraag een voorbeeld uit het boek.
- 2c. Welke vraag vond jij het leukst en waarom?

Vragen:

1. Leg de titel uit.
2. a. Wie is de hoofdpersoon (hoofdpersonen)?
b. Hoe weet je dat?
3. In welke (lastige) situatie(s) bevindt de hoofdpersoon/bevinden de hoofdpersonen zich?
4. Hoe voelt/voelen de hoofdpersoon/hoofdpersonen zich?
5. a. Welke personages spelen nog meer een rol?
b. Wat is hun relatie met de hoofdpersoon/hoofdpersonen?
6. In welke tijd(en) speelt het verhaal zich af?
7. Op welke plek(ken) speelt het verhaal zich af?
8. Welke manieren gebruikt de schrijver om het verhaal spannend te maken?
Kies uit (meerdere antwoorden mogelijk):
  - Lokale spanning: Een beschreven situatie is spannend en wordt snel opgelost.
  - Globale spanning: De soort spanning die de lezer door het hele boek heen trekt, de vraag die de lezer het hele boek bezighoudt.
  - Op het verleden gerichte spanning: Er is iets in het verleden gebeurd en het hele boek gaat over de vraag wat is voorgevallen.
  - Op de toekomst gerichte spanning: Het gaat hierbij niet om wat gebeurd is, maar wat gaat gebeuren. Er dreigt iets.
  - Psychologische spanning: De spanning speelt zich af in het hoofd van een personage.
  - Actiespanning: Het verhaal wordt spannend door wat er direct gebeurt.
  - Open plekken: Er wordt informatie achtergehouden, je wordt nieuwsgierig gemaakt.
  - Vertraging: De benodigde informatie wordt niet meteen gegeven, de lezer zit in onzekerheid. Stukje bij beetje wordt er informatie onthuld. Dit wordt gedaan door cliffhangers, terugblikken, herinneringen of door over te gaan naar een andere verhaallijn.

- Dwaalspoor: Je wordt als lezer op het verkeerde been gezet.
  - Vooruitwijzing: Er wordt iets verteld dat later in het verhaal gaat gebeuren.
  - Informatiesprong: Je weet als lezer meer dan de personen in de verhalen.
9. Leg uit of dit verhaal realistisch is.
  10. Wat is het doel van de schrijver?
  11. Bij welk thema hoort dit verhaal?
  12. Als je het thema weghaalt uit dit boek, wat verandert er dan voor
    - a. de hoofdpersoon/hoofdpersonen?
    - b. de bijpersonen?
    - c. de omgeving?
    - d. de tijd?

Uitwisseling

d.m.v. een markt

Werkvorm

Leerlingen prijzen hun gekozen boek(en) aan. Elke leerling bereidt alleen of met zijn/haar groepje een kleine pitch voor, waarin ze over hun gekozen boek(en) en bijbehorende opdracht(en) vertellen en de keuzes toelichten. Eventueel kunnen er ook groepjes gemaakt worden van leerlingen die hetzelfde boek hebben gelezen.

Tip 1: Als je een echte markt wilt, verdeel de klas dan in twee groepen. Groep 1 staat achter zelf ingerichte kraampjes (tafels). Zij prijzen hun boek aan. Groep 2 loopt langs en laat zich enthousiasmeren en informeren. Daarna wisselen groep 1 en 2 van rol.

Tip 2: Tip 1 kun je ook klassenoverschrijdend doen. Groep 1 is dan de ene klas en groep 2 de andere klas. Er kunnen natuurlijk nog meer klassen aan deelnemen, ook uit verschillende leerjaren en leerlagen.

Doel

Leerlingen komen in aanraking met boeken waar hun klasgenoten enthousiast over zijn en worden zo gemotiveerd om nog meer boeken te gaan lezen.

Visie

Het is belangrijk dat deze presentaties een logisch gevolg zijn van de gekozen opdracht. De opdracht kan dus verwerkt worden in de presentatie. Er is hierdoor nut en noodzaak.

Stemmen

Welk boek van deze Leestips of van de groslijst vinden de leerlingen het beste en moet de *Prijs van de Jonge Jury 2020* winnen?

Elke leerling kan individueel stemmen op <https://jongejury.nl/stemmen>.